

Ista quoque sunt iisdem verbis statuta ex Concilio Parisiensi VI. sub Ludovico Pio can. 8. & 9.

CAP. CCCLXXXIX. Ne decennii, neque vicennii, neque triginta annorum prescriptio religiosis domibus opponatur; sed sola quadraginta annorum curricula: & non solum in ceteris rebus, sed etiam in legatis hereditatibus.

Hæc pariter habet Julianus Antecessor Novella 131. can. 6. & Grat. 16. q. 5. c. neque decennii.

CAP. CCCXC. Sancitum est, ut nullus Episcopus, vel Sacerdos, vel Clericus apud iudices publicos accusare presumat; sed apud Episcopos.

Habetur similiter apud Julianum Antecessorem Novella 131. cap. 10.

Ex Libro VI. Capitularium.

CAP. XXVI. Qui machatus fuerit cum uxore alterius, & adulterium fecerit cum conjugæ proximi sui, morte moriatur, & machus & adultera. Hoc idem constitutum fuerat Levit. 20. v. 10.

CAP. CLXXXVI. Doceant Presbyteri populum legitima Quatuor Temporum jejunia observare: hoc est, mensis Martii, Julii, Septembris, & Decembris, quando sacri Ordines juxta statuta Canonum distribuuntur.

6. CAP. CLXXXVII. Iterum admonent Sacerdotes, ut jejunia tria legitima agantur in anno. Id est quadraginta dies ante Nativitatem Domini, & quadraginta dies ante Pascha, & post Pentecosten quadraginta dies. Quamquam enim nonnulla ex his canonica priverentur auctoritate; nobis tamen simul omnibus propter consuetudinem plebis parentum nostrorum mores, hoc observare, ut superius est comprehensum, convenit. Et licet omnibus diebus orare & abstinere conveniat; his tamen temporibus amplius jejuniis & penitentia servire oportet. Præter autem legitima hæc tempora juniorum, omnis sexta feria propter Passionem Domini jejunetur, sed & Sabbati dies a plerisque, propter quod jacuit in eo Dominus in sepulchro, jejunio consecratus habetur.

Hactenus istud Capitulum; sed & ipse Carolus Magnus inter Capitula Saxonica sic edicit cap. 4. Si quis sanctum Quadragesimale jejunium pro respectu Christianitatis contempserit, & carnem comederit; morte moriatur. Sed tamen consideretur a Sacerdote, ne forte causa necessitatis hoc cuiuslibet proveniat, ut carnem comedat. Et vero sanctionem prædictam de tribus integris in anno Quadragesimis nusquam legitur nisi apud Montanistas. Sed huic Gallicanæ atque orthodoxæ legi præverat pia multorum Catholicorum consuetudo.

CAP. CCCIII. Constantinus Imperator de accusationibus Episcoporum ait: He quidem accusationes tempus habent proprium; id est, diem magni iudicii, iudicem vero eum, qui tunc futurus est iudicare omnes. Mihi ergo homini confituito de huiusmodi rebus auditorium habere non licet, Sacerdotum scilicet accusantium & accusatorum simul, quos minime convenit tales debere monstrari, qui iudicentur ab aliis. Imperator quoque Valentinianus de Episcoporum causis ait: Supra nos est in vestrum negotium: & ideo vos de vestris causis inter vos agite, quia supra nos estis.

Ex Libro VII. Capitularium.

7. CAP. XLIX. Nulli Sacerdoti liceat Canones ignorare.

Idem decernit Papa Cælestinus I. epist. 3. ad Episcopos Apulie iisdemque verbis & hoc addens: Nec quidquam facere, quod Patrum possit regulis obviare. Refertur c. nulli Sacerdotum, dist. 38. Eadem statuuntur Aurelianensis Concilii III. can. ult. & Aurelianensis IV. anni 541. can. 6.

8. CAP. LXXI. Ne non vocati Episcopi extra suam Diocesim accedant propter ordinationes faciendas, vel propter alias dispensationes Ecclesiasticas.

Idem sanciverat Concilium Constantinopolitanum I. can. 3. quod refertur c. non invitat cap. 9. q. 2. Item Concilium Antiochenum canon. 21. & Araucanum I. canon. 8. prohibens absolute ullum alienum Clericum ordinari, aut proprium Clericum in aliena Diocesi, nisi accedente consensu Episcopi, ad quem pertinet vel Clericus, vel Ecclesia. Item Sardicenfis can. 15. & Carthaginensium III. canone 20. & 21. & Tridentinum

sess. 6. cap. 5. & sess. 23. cap. 8. & 9. & Apostolorum canon. 34. quo deponi iubentur Episcopi, qui sic intra fines alienos ordinaverunt, & simul Clerici sic ordinati.

CAP. LXXVII. Non oportet Sacerdotem vel Clericum sine iussione sui Pontificis proficisci.

Idem statuitur in Synodo Laodicensi can. 42. aliisque innumeris Synodis.

CAP. CXII. Tertio additionis ad præfatos septem libros hæc edicit Carolus Magnus: Volumus atque precipimus, sicut Synodali atque canonica auctoritate a Pastoribus sanctæ Ecclesiæ sepius admoniti sumus, ut Canonici Clerici, qui in civitatibus vel in Monasteriis degunt, qui beneficia habent unde victum & vestitum habere possunt, hoc juxta Apostolum contenti sint: & stipendia fratrum, unde pauperiores, & hi qui assidue in prædictis locis Domino famulantur & excubant, atque assidue Divinum implent officium, alendi sunt, nequaquam assumant, uti in suis usibus convertant. Scimus enim, quia absque periculo ac dispendio animarum suarum hoc multatenus facere possunt. Si quis hæc statuta contempserit, utriusque careat, id est, & beneficio & prebenda: atque si gradibus fruatur Ecclesiasticis, ipsis privetur.

Ex Capitulo isto liquet, non solum in Ecclesiis, quæ sæculares vocantur, verum etiam in Monasteriis distinctos jam tunc extitisse beneficiarios a præbendis. Beneficiarios quippe fuisse Officiales amplioris præ ceteris dignitatis & gradus, quibus villæ ac prædia titulo beneficii ac officii sic erant affectata, ut ex eorum cultura proventus ad vitam commodius transigendam perciperent: adeo ut nihil ipsi opus esset a communibus Monasterii proventibus quidquam decerpere, quibus ceteri fratres choro addicti, aut Ecclesiæ, vel Monasterio, quotidiano labore famulantes alebantur, tum ex mensa communi, tum ex modicis, qui ipsis attribuebantur, stipendiis. Hæc vero ex communitate ad victum & amicum collata stipendia dicebantur Præbendæ, atque etiam (ut in præfatis quibusdam chartis ac instrumentis scriptum legitur) Proventu. Eodem refertur quod proxime sequitur Capitulum CXIII. Quod habet Ecclesia, vel Monasterium, cum omnibus nihil habentibus commune habet; nec aliquid inde eis, qui sibi de suo sufficiunt, convenit erogare, quando nihil sit habentibus dare, quam perdere. His Canonibus reprimunt Clericorum & Monachorum beneficiatorum avaritia, qui tum copiosis proventibus instructi essent, his non contenti, de subsidiis etiam tenuioribus ad victum eorum, qui omne laborum & ministeriorum pondus sustinebant, aliquid demere, sibi que afferere præsumebant ad proventuorum seu præbendatorum diminutionem, quibus tenuiores parcius alebantur. Hæc scite observat Basilius.

9. CAP. CXXIII. Servis Dei per omnia omnibus armaturam portare, vel pugnare, aut in exercitum & in hostem pergere omnino prohibemus: nisi illis qui propter divinum ministerium ad hoc electi sunt.

Profertur apud Burchardum lib. 1. cap. 11. & Ivonem p. 5. c. 332. Vide superius capitulare 79. lib. 5. Extat Basili Magni canon: Qui hostem occidit, licet pietatis propugnator; triennio non communicet. Refert Cedrenus, cum Nicephorus Imperator instaret, ut quisquis in bello patriæ Imperiique defensione mortem oppetivisset, pro martyre indiscriminatum ab Ecclesiâ coleretur; oblituisse Episcopos isto Basili canonem subnixos, qui etiam ab Harmenopulo allegatur. Leo quidem Papa tertius, ut scribit Eghinartus in vita & gestis Caroli Magni, Francicum exercitum sic est adhortatus: Omni timore ac terrore deposito contra inimicos sanctæ fidei, & adversarios omnium religionum agere viriliter studete. Novit enim Omnipotens, si quilibet vestrum morietur: quod pro veritate fidei, & liberatione patriæ, ac defensione Christianorum mortuus est: & ideo ab eo premium caeleste consequetur. Et id quidem verum est, si sit defacata intentio, nec aliud quidquam obstat. Certe quod attinet ad irregularitatem homicidii, aperte declarat Honorius Pontifex III. c. petitio tua, de homicidio, eam incurri etiam in bello aut conflictu contra infideles, etiam ab eo qui incertus est, & prudenter dubitat, utrum quemquam illorum peremerit. Quod idem commonebat Zacharias Papa, cujus adduco testimonium ad proxime sequens capitulum, quo eadem urgetur prohibitio.

10. CAP. CXXIV.

10. CAP. CXXIV. Ut Sacerdotes neque Christianorum, neque Paganorum sanguinem fundant.

Citatur ab Ivone p. 10. cap. 45. Præter ea quæ superiori canone allegavi, hæc pariter spectat epistola Zachariæ Papæ ad Francos, his verbis expositulans: Habuistis peccatis facientibus nunc usque falsos & erroneos Sacerdotes: Unde & pagana gentes contra vos pugnantibus prevalebant, quia non erat differentia inter laicos, & Sacerdotes, quibus pugnare licitum non est. Quæ enim victoria datur, ubi Sacerdotes una hora Dominica pertrahant mysteria, & Christianis Dominicum porrigant Corpus pro animarum suarum redemptione: & postea Christianos, quibus hoc ministrare debuerant, aut Paganos, quibus predicare debuerant Christum; propriis sacrilegisque manibus necant: Hactenus Pontifex Zacharias.

11. CAP. CLXVII. Ut unusquisque Presbyter singulos annos Episcopo suo rationem sui ministerii reddat, tam de fide Catholica, quam de Baptismo, atque de omni ordine ministerii sui.

Citatur apud Burchardum lib. 2. cap. 155. & Ivonem p. 6. cap. 246. de subiectione Presbyteriorum erga Episcopos, & ut eidem rationem ministerii reddant tempore Quadragesimæ, decernitur pariter hoc eodem lib. 7. cap. 130.

CONCILIUM ARELATENSE VI. Christi Anno 813.

1. Studio succensus Carolus Magnus constabulandæ per omnem suam ditionem Ecclesiasticæ disciplinæ, uno eodemque anno Christi 813. quinque indixit diversis locis Episcoporum Concilia, ut refert Eghinartus in Chronico Regni ejus anno 45. Pontificatus vero Leonis tertii 18. scilicet Arelatæ, Moguntia, Rheinis, Turonibus, & Cablone. Arelatensi Concilio præfedit Joannes Arelatensis Archiepiscopus, eique proximus affedit Nibradius Archiepiscopus Narbonensis, intra S. Stephani Proto-martyris Ecclesiam. Solitis igitur præmissis ad Deum precibus, exaratum est in primis Christianæ fidei Symbolum, quod inter alia Spiritum sanctum a Patre Filioque procedere profiteretur.

2. Can. III. Ignorantia mater est cunctorum errorum, & maxime in Sacerdotibus Dei vitanda est, qui docendi officium in populis susceperunt. Sacerdotes enim sanctas Scripturas legere admonet Paulus Apostolus, dicens ad Timotheum: Attende lectioni, & doctrinationi, & doctri-
ne. Sciant igitur Sacerdotes Scripturas sanctas, & Canones, ut omne opus eorum in prædicatione & doctrina consistat; atque adsciscant cunctos tam fidei scientia, quam operum disciplina. His accedunt regulæ Scripturæ, Olex 4. Conticuisti populus meus, eo quod non habueris scientiam. Et quia tu scientiam repulisti, repellam te ne Sacerdotio fungaris mihi. Et Malachia 2. Labia Sacerdotum custodiant scientiam, & legem de ore ejus requirant, quia Angelus Domini exercituum est.

Canon hic Arelatensis desumptus est iisdem verbis ex Toletano Concilio quarto cap. 25. estque in Decreto insertus, c. ignorantia, dist. 38. De necessaria canonum peritia sic habet Cælestini I. epistola ad Calabria & Apulia Episcopos: Nulli Sacerdotum suos liceat Canones ignorare, nec quidquam facere quod Patrum possit regulis obviare. Citatur c. nulli Sacerdotum, dist. 38. Concilium vero Aurelianense tertium can. 33. ita scribit: Canones suos nec ignorare quemquam, nec dissimulare, id est prætere permissum. Aurelianense deinde quartum can. 6. Parochiani clerici a Pontificibus necessaria sibi statuta canonum legenda percipiant, ne se ipsi vel populi, qui pro salute eorum decreta sunt, excusent postmodum ignorasse. Possivimus in Augustini vita cap. 8. Augustinus fatetur, (inquit) ut Concilium constitueretur Episcoporum ab ordinariis debere ordinandis vel ordinatis omnium statuta Sacerdotum in notitiam deferri. Ipeque Augustinus epistol. 110. & a se, & a Valerio simul in sui ordinatione Episcopali violatum ignoranter fuisse Nicænum canonem, vetantem duos simul esse civitatis ejusdem Episcopos, ultro fatetur. Idem quoque in Concilio Carthaginensi sexto Sardicenfem generalem Synodum, cui Gratus Carthaginensis Episcopus cum multis aliis Africanis interfuerat, protulit nescivit, in qua Ecclesiâ de Ariana hæresi triumphum habuerat; cum tamen Sardi-

ense Concilium nihil aliud fuisse velit Augustinus, quam Arianorum conventiculum. Adeo humanitatem quantumvis studiosam & eruditam superexcedit rerum omnium etiam Ecclesiasticarum cognitio.

3. Can. IV. Providendum necesse est unicuique Episcopo, qualiter Canonici vivere debeant, necnon & Monachi, ut secundum ordinem canonicum vel regularem vivere studeant: & ut ait Apostolus, unusquisque in qua vocatione vocatus est, in ea permaneat.

Hic locus & occasio suboritur jura tum Divina tum Ecclesiastica congerendi, quibus potiri Episcopi debent in propriis Ecclesiis & Clerum. Jus Divinum suppetant sacre litteræ Act. 20. Attendite vobis & universo gregi, in quo vos Spiritus sanctus posuit Episcopos regere Ecclesiam Dei, quam acquisistis sanguine suo. Et ad Tit. 1. Fugis gratia reliqui te Crete, ut ea que desunt, corrigas, & constituas per civitates Presbyteros, sicut ego disposui tibi. Præterea idem Apostolus 1. ad Timoth. 5. Adversus Presbyterum accusationem non recipere nisi sub duobus vel tribus. Peccantes coram omnibus argue, ut ceteri timorem habeant. Sanctus Ignatius Apostolorum coævus & propago, nihil adeo frequenter urget, quam ut Presbyteri, Diaconi, ceterique Clerici & laici suis obtemperent Episcopis, in scriptis ad Polycarpum, ad Magnesianos, ad Trallianos, ad Philadelphenses litteris. Aditque scribens ad Smyrnenfes, non liceat in Ecclesiâ quidquam agere citra Episcopi veniam. Item Apostolorum canon. 40. Præcipimus, ut Episcopus res Ecclesiæ in potestate habeat. Nam si presbiter horum animæ ejus fidei committende sunt, multo magis magis oportuerit & de pecuniis mandatum dare, ut illius arbitratu dispensentur. Neque non cum timore Dei summaque sollicitudine per Presbyteros ac Diaconos erogentur in pauperes. Percipiat autem & ipse, si modo indiget, quantum ad necessarios suos & hospitii exceptionum fratrum usus opus habet. Idem pariter statuitur Antiocheni Concilii can. 25. S. Cyprianus epist. 34. Clero suo populoque mandat, ut ordinatis a se lectoribus Celerino & Numidico parem cum Presbyteris portionem erogent. Ceterum (ait) Presbyterii honorem designasse nos illis jam sciatis, ut sportulis iisdem cum Presbyteris honorentur, & divisiones mensuratas æquatis quantitatibus partiantur. Quam epistolam Cyprianus tempore suæ in persecutione fugæ scripsit. Concilia Nicænum I. can. 5. & Antiochenum can. 5. & Sardicenfis can. 13. quoscunque Clericos censura judicioque priorum Episcoporum subjecerunt, ut ab his excommunicati, si communiti fuerint, valeant, eorumque censuris ligati permanent in omnibus, ad quoscunque perrexerint, aliorum Episcoporum diocesibus. Antiochenus can. 3. omnibus prohibet Clericis peregre proficisci absque suorum Antistitis litteris, a quibus alioqui sint depositione placendi. Canones Apostolorum 15. 16. & 32. & Synodus Sardicenfis can. 16. 18. 19. vetant Presbyterum, vel Diaconum, vel Subdiaconum alterius Diocesis suscipi absque proprii Episcopi commendatitiis litteris, aut Clericum sine dimissoriis ordinari. Eadem prohibitiones iterantur in Concilio Carthaginensi primo sub Chalcedonensi can. 5. & in Agathensi can. 38. & 52. Chalcedonensis autem Synodi can. 4. Monachis quibuscumque interdicit Monasteria vel oratoria injusti Episcoporum erigere, jubetque his esse subditos: quod idem decernitur canone Agathensi 68. & a Justiniano in authent. de Ecclesi. tit. 8. 7. & in authent. ut nullus fabricet domos Oratorii præter volun. Episc. §. 1. Concilium similiter Aurelianense tertium citatum c. nemo Ecclesiam, de consecr. dist. 1. hoc idem disponit, & c. auctoritate, de priv. in 6. etiam in exemptis quibuslibet. Eadem sancit Concilium Trid. sess. 23. cap. 3. de Regul.

4. De infumendis autem & applicandis Ecclesiarum oblationibus Nationale Concilium Aurelianense tertium anni 540. sic statuit can. 5. Si qua oblationes in quibuslibet rebus atque corporibus collate fuerint Basilicis in divinitatibus constitutis; ad potestatem Episcopi redigantur, & in ejus sit arbitrio, quid ad reparationem Basilicæ, aut observantium ibi substantiam depuretur. De facultatibus vero Parochiarum vel Basilicarum in pagis civitatum constitutis, singulorum locorum consuetudo servetur.

5. Quod vero ad personarum attinet correctionem, ejusdem Concilii can. 10. sic cavetur: Si qui Clerici ministeria suscepta quacunque occasione agere sicut & reliqui detrahant, & excusationem de parochiis quorumcumque, ne officium implerent, præterdunt, ac Sacerdotes suos (de Episcopis loquitur) sub huiusmodi causa astimant per inobedientiam contemnendos, inter reliquos canonicos, ne hac licentia alii videntur, nullatenus habeantur: neque ex rebus Ecclesiasticis cum Canonice stipendia aut mæra percipiant. Et Concilium generale Lateranense sub Callisto secundo, anno habitum 1122. sic constituit cap. 4.